

۲۱۰۴۶۹۲

به نام خداوند بخشنده و مهربان

سیه‌سیران در يك نگاه تاریخی و تحلیلی

محمد باقر مداحی

انتشارات فرانما

۱۳۹۹

سرشناسه: مداحی، محمدباقر، ۱۳۲۸
عنوان و نام پدیدآور: سیه‌سران در یک نگاه تاریخی و تحلیلی / محمدباقر مداحی

مشخصات نشر: تهران، فرانما، ۱۳۹۹

مشخصات ظاهری: ۱۰۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۲۴-۲۰-۳

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

موضوع: سیه‌سران (روستا) - روستاها - ایران - آذربایجان شرقی

رده‌بندی کنگره: DSR۲۰۹۵

رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۳۲۳۲

شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۲۱۴۶۰

آدرس دفتر مرکزی بخش: تهران، خیابان آزادی، تقاطع رودکی، کوچه رامسر، پلاک ۱
واحد ۳ تلفن: ۶۶۵۷۴۶۹۳ - ۶۶۵۷۴۶۹۴ - ۶۶۵۷۴۶۹۵

سیه‌سران در یک نگاه تاریخی و تحلیلی

مؤلف: محمدباقر مداحی

ناشر: فرانما

نوبت چاپ: اول - اردیبهشت ۱۳۹۹

تیراژ: ۳۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: فرانما

حروفچینی و صفحه‌آرایی: فرانما

طرح روی جلد: فرانما

قیمت: ۱۷۰۰۰۰ ریال

وبسایت: www.faranama.net

اگر چشمان یک نفر را ببندند و به منطقه‌ای دیگر از شهر به یک اطاق منتقل کنند و چشمان وی را باز کنند و از وی سؤالاتی که مربوط به آن اطاق است مانند میز، صندلی، در، پنجره و... بنمایند پاسخ ایشان صرفاً این است که به آن اشیاء بصیرت دارد و حس می‌کند (معرفت حسی).

اما پاسخ به سؤالاتی راجع به منطقه‌ای که در آن حضور دارد و از چه مسیرها و چهارراه‌ها، کوچه‌ها به آن اطاق منتقل شده مطرح شود، بی‌جواب خواهد بود (معرفت علمی یا تاریخی).

از این سو سال بالا می‌توان به اهمیت نسبی علم تاریخ پی برد، اما تاریخ در مفهوم وسیع‌تر چه فایده دارد؟ این سؤال برای هر پژوهشگر تاریخ باقی است.

نباید ادعا داشت که تاریخ مانند علم طب که سلامتی انسان را در بخش مهمی از بیماری‌ها تضمین می‌کند بخصوص امروزه که ویروس کرونا (کوید ۱۹) تمام مردم دنیا را در سطح وسیعی گرفتار خود کرده و پزشکان، پرستاران و سایر کادر پزشکی با چنگ و دندان با این بیماری مبارزه می‌کنند و جان بر کف نهاده و در این راه عده‌ای قربانی درمان و معالجه مبتلایان شده‌اند؛ قابل قیاس است، اما چون نشان می‌دهد مردم پیش از ما چگونه زندگی می‌کرده‌اند و ما را در زندگی کمک و راهنمایی می‌کند بخصوص برای جوانان این فایده را دارد که آنها را زودتر از معمول به سطح عصر خویش رسانند پنجره‌ها را بر روی آنها می‌گشاید و به آنها اجازه می‌دهد، عواملی را که در بهانه آنان حاکم بوده و هنوز هست بهتر بشناسند، آنچه را که درخور ترک و ترد است در آنچه شایسته حفظ و نگهداری است تمیز دهند. یک فایده دیگر تاریخ همین است.

در واقع تاریخ تجربه گذشته را به تجربه کنونی ما پیوند می‌دهد و زندگی ما را مؤثرتر و مثمرتر می‌نماید. انسان چون فراموشکار است با ضبط و ثبت وقایع و اسناد تاریخی نسل‌های گذشته و بکارگیری بعدی آنها در دایره ذهن خود دائماً در حال فراگیری است. این همان است که پاسکال معتقد است نسل‌های

متوالی می‌توانند به شخص واحدی تبدیل شوند و فقط اقوام وحشی هستند که تاریخ ندارند.

مجموعه‌ای که پیش روی شما خواننده محترم قرار دارد سیه‌سران در یک نگاه تاریخی و تحلیلی می‌باشد که توسط اینجانب با توجه به نشانه‌ها و آثار مختلف تاریخی و اسناد مربوط به آن تألیف و تحلیل شده است. زمانی که کتاب "گرگر و گرگریان در نهان‌خانه تاریخ" چاپ و منتشر شد بیشتر مردم سیه‌سران بخصوص جوانان مرا مورد اعتراض قرار می‌دادند که چرا مثلاً از تاریخ لیوارجان آن‌ها مطالب نوشته شده ولی سیه‌سران فراموش شده؛ غافل از این که آنچه از لیوارجان نوشته بودم صرفاً تحلیل‌های تاریخی از دوره معاصر مطابق با اسناد تاریخی بود ولی بدبختانه در ارتباط با تاریخ معاصر سیه‌سران هیچ سند و مدرکی در دست نداشتم البته مثلاً تندیس کوچی که در ورودی میدان سیه‌سران با شاخ‌های شکسته در دم فرو افتاده موجود بود و به سرقت رفته بود چیزی در کف دست نداشتم. به هم‌وعان خودم عرضه کنم بالاخره حدود سه چهار ماهی یک جدال درونی می‌آزار می‌داد که چگونه به تاریخ سیه‌سران بپردازم. از قدیم‌الایام، از زمان شکل‌گیری رودخانه، آثار و نشانه‌های تاریخی در دسترس بود و مدارک و اسناد معتبر از دوره معاصر نداشتم بالاخره سراغ آقای رامین حمیدی رفتم و از او تمام اسناد موجود معاصر که از زمان جدش مرحوم میراسلام حمیدی که ریش سفید و شخصیت مورد اعتماد و احترام مردم بود مطالبه نمودم و ایشان در کمال صداقت و نهایت همکاری تمام اسناد موجود که در خانه‌شان موجود بود تحویل گرفتم. در این مقدمه نهایت تشکر و قدردانی را از محضر ایشان دارم. بالاخره آنچه که به عنوان اسناد مهم در حدود صد سال اخیر بود به دست آوردم و شروع به نوشتن کردم.

سیه‌سران از قدیم‌الایام دروازه روستاهای جنوبی و شرقی بود مردمان این روستاها زمانی که وسایط نقلیه موتوری در دسترس نبود، با حیوانات باربر به این روستا در حال آمد و رفت بودند از سمت جنوب این روستا به روستاهای

قشلاق و میاب و عریان تپه و از سمت شرق به روستاهای ارسی، داران، افشار، مرزاد و هلق و حتی به روستاهای واقع در سواحل ارس و قره داغ متصل بود. این موقعیت بخصوص در زمانی که پنجشنبه بازار با آن عظمت در روستا دایر بود از نقش استراتژیک و راهبردی برخوردار بود ولی این موقعیت به دلیل احداث جاده های آسفالتی بخصوص جاده هادی شهر- ورزقان و بکارگیری وسایل گوناگون نقلیه کم رنگ شده.

مطالبی که در این کتاب به رشته تحریر درآمده از نشانه های تاریخی که قطعاً از سه هزار سال و بیشتر قدمت تاریخی دارند به صورت تحلیلی به آنها اشاره کرده ام. اینجانب مطمئن هستم با کمک گرفتن از وسایل و امکاناتی که باستان شناسان و سازمان میراث فرهنگی در اختیار دارند با حفریات خود از وجود تمدن های مهم تاریخی بی خبر نخواهند داشت و بخشی از تحقیقاتی که به آنها پرداخته ام خوشبختانه یا دارای اساس هستند و یا الان وجود دارند و به عنوان میراث تاریخی روستا در معرض مساهده مردم است. امید است مردم یا هم ولایتی هایم با مطالعه این کتاب حتی به صورت گذرا، به تاریخ آبا و اجدادیشان تسلط داشته باشند چرا که از نظر پاسکال دانشمند فرانسوی فقط اقوام وحشی هستند که تاریخ ندارند.

در پایان از محضر جناب آقای تقی بابازاده که در ارسال تصاویر مربوط به روستا که در این مجموعه به چاپ رسیده و همکاری دلسوزانه و بی این زمینه با اینجانب داشته اند تشکر و سپاسگزاری دارم.

محمدباقر مداحی

اسفند سال ۱۳۹۸